

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

28 Σεπτεμβρίου 2017

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 141

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 99

Καθορισμός προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 94 παρ. 3β περ. 22 και 103 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87), όπως ισχύει.

2. Τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 43 του ν. 4369/2016 «Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, βαθμολογική διάρθρωση θέσεων, συστήματα αξιολόγησης, προαγωγών και επιλογής προϊσταμένων (διαφάνεια - αξιοκρατία και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης) και άλλες διατάξεις» (Α' 33 - διορθ. σφαλμ. Α' 34).

3. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98).

4. Την αριθμ.Υ28/8-10-2015 «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Αναπληρώτρια Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Θεανώ Φωτίου» (Β' 2168), όπως ισχύει.

5. Τις αριθμ. 350/24.8.2016 και 351/10.5.2017 αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, με τις οποίες παρείχε τη γνώμη της.

6. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

7. Τις αριθμ. 114/2017 και 179/2017 γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1 Ορισμός - Σκοπός των Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών

1. Οι Παιδικό και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί είναι μονάδες αγωγής και διαπαιδαγώγησης για παιδιά βρεφικής και προσχολικής ηλικίας, με στόχο:

- Να παρέχουν προσχολική αγωγή και εκπαίδευση σύμφωνα με τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα.

- Να βοηθούν τα παιδιά να αναπτυχθούν σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά.

- Να ευαισθητοποιούν τους γονείς πάνω σε θέματα σύγχρονης παιδαγωγικής και ψυχολογίας, προσφέροντάς τους πληροφόρηση και καθοδήγηση.

- Να βοηθούν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στην ομαλή μετάβασή τους από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον, αλλά και στο ευρύτερο κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο.

- Να παρέχουν ημερήσια διατροφή και φροντίδα στα παιδιά που φιλοξενούν τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.

- Να διευκολύνουν τους εργαζόμενους γονείς.

2. Οι Παιδικό και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, ανάλογα με την ηλικία των παιδιών που θα φιλοξενήσουν, διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α. Βρεφικός Σταθμός για βρέφη από 2 μηνών μέχρι 2,5 ετών.

β. Παιδικός Σταθμός για νήπια από 2,5 ετών μέχρι την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση (νήπιαγωγείο).

γ. Βρεφονηπιακός Σταθμός (βρέφη και νήπια μαζί).

Άρθρο 2 Άδεια Ίδρυσης και Λειτουργίας

1. Για τη λειτουργία κάθε σταθμού είναι απαραίτητη η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας.

Για τη λειτουργία παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών είναι αναγκαία η ύπαρξη καταλλήλου οικοπέδου ή κτιρίου με την ανάλογη έκταση οικοπέδου.

Οι σταθμοί ιδρύονται μέσα σε αστικές - ημιαστικές - αγροτικές περιοχές. Απαγορεύεται η εγκατάσταση αυ-

τών σε οικοδομές, όταν τμήματα των οικοδομών αυτών χρησιμοποιούνται για άλλο σκοπό, έχοντας κοινή με το σταθμό είσοδο ή έξοδο.

Το οικόπεδο θα πρέπει να είναι ομαλό με μικρές κλίσεις, να εκπληρώνει τους όρους χρήσης γης της ισχύουσας πολεοδομικής νομοθεσίας, να απέχει 300 τουλάχιστον μέτρα από την περίμετρο εγκεκριμένης βιομηχανικής ζώνης, θορυβώδη εργαστήρια και εν γένει ανθυγιεινές και οχληρές εγκαταστάσεις, όπως αυτές χαρακτηρίζονται από την κατά νόμο αρμόδια Επιτροπή Εκτίμησης Ακινήτων του άρθρου 7 του π.δ. 270/1981, σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και να εξυπηρετείται από τα δίκτυα παροχής πόσιμου νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και τηλεφώνου καθώς και από οδικό δίκτυο.

2. Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται από την αρμόδια υπηρεσία του οικείου δήμου, μετά την υποβολή των παρακάτω δικαιολογητικών:

α. Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (στην περίπτωση που ο σταθμός λειτουργεί εντός της υπηρεσίας του δήμου) ή του Διοικητικού Συμβουλίου του νομικού προσώπου, που υπέχει θέση αίτησης και που αναγράφει την επωνυμία, το είδος του σταθμού (Βρεφικός, Παιδικός, ή Βρεφονηπιακός Σταθμός), την έδρα, τον μέγιστο αριθμό των βρεφών ή/και νηπίων που θα εξυπηρετούνται και τα τμήματα που θα λειτουργήσουν εντός του σταθμού. Επιπλέον δηλώνεται η δυνατότητα και η επάρκεια ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, τηλεφωνικής σύνδεσης και αποχέτευσης.

β. Συστατική πράξη του νομικού προσώπου, και σε περίπτωση που ο σταθμός λειτουργεί εντός της υπηρεσίας του δήμου, οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας αυτού.

γ. Για τα υφιστάμενα κτίρια απαιτούνται:

γα) Αντίγραφα των νομιμοποιητικών στοιχείων του χώρου (οικοδομική άδεια, άδεια δόμησης, περαιωμένη δήλωση αυθαιρέτου με τις εκάστοτε περί αυθαιρέτων διατάξεις, απόφαση εξαίρεσης από κατεδάφιση, βεβαίωση παλαιότητας κ.λπ.).

γβ) Όταν υπάρχει οικοδομική άδεια: θεωρημένα αντίγραφα τοπογραφικού, κάτοψης ορόφου που θα λάβει χώρα η συγκεκριμένη χρήση, εγκεκριμένο τεύχος στατικών και βεβαίωση στατικής επάρκειας υπογεγραμμένη από διπλωματούχο Πολιτικό Μηχανικό που να πιστοποιεί τη συγκεκριμένη χρήση.

γγ) Σε περίπτωση έγκρισης εργασιών επισκευών ή διαρρυθμίσεων, εγκεκριμένο τοπογραφικό από υφιστάμενο φάκελο οικοδομικής άδειας, κάτοψη ορόφου όπου εμφανίζονται οι επισκευές ή/και διαρρυθμίσεις, τεύχος στατικών υπολογισμών από υφιστάμενο φάκελο οικοδομικής άδειας και βεβαίωση στατικής επάρκειας υπογεγραμμένη από διπλωματούχο Πολιτικό Μηχανικό που να πιστοποιεί τη συγκεκριμένη χρήση.

γδ) Σε περίπτωση υπαγωγής στις διατάξεις περί αυθαιρέτων, τοπογραφικό, κάτοψη ορόφου και βεβαίωση στατικής επάρκειας υπογεγραμμένη από διπλωματούχο Πολιτικό Μηχανικό που να πιστοποιεί τη συγκεκριμένη χρήση. Τα σχεδιαγράμματα συνοδεύονται απαραίτητα από υπεύθυνη δήλωση του μηχανικού που κάνει την υπαγωγή και αναφέρει ότι είναι ταυτόσημα με αυτά που συνοδεύουν τη δήλωση υπαγωγής.

δ. Για τα νεοαναγειρόμενα κτίρια απαιτούνται:

δα) Σχέδια μελετών της άδειας δόμησης (έντυπα και αν αυτό είναι δυνατόν και ηλεκτρονικά), θεωρημένα από την αρμόδια Πολεοδομία. Τα υποβαλλόμενα σχέδια και μελέτες εκπονούνται και συντάσσονται σύμφωνα με τους εκάστοτε ισχύοντες κανονισμούς και διατάξεις.

δβ) Υποβολή της έγκρισης δόμησης και της άδειας δόμησης, εκδιδόμενες από την αρμόδια Πολεοδομία, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Τα ανωτέρω δα' και δβ' υποβάλλονται και σε περίπτωση κατασκευής, προσθήκης ή επέκτασης σε υφιστάμενο κτίριο.

ε. Τεχνική έκθεση μηχανικού σε δύο αντίγραφα, που εκτός των άλλων να περιλαμβάνει:

εα) την περιγραφή της προσπελασιμότητας του οικοπέδου,

εβ) την κατάσταση των οδών προσπέλασης και το στάδιο προόδου εφαρμογής του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου,

εγ) τη δυνατότητα και την επάρκεια ύδρευσης, ηλεκτροδότησης, τηλεφωνικής σύνδεσης και αποχέτευσης, εδ) πίνακα τελειωμάτων χώρων και περιγραφή του τρόπου κατασκευής του κτιρίου γενικότερα,

εε) τον αριθμό των παιδιών (βρεφών και νηπίων) καθώς και τα τμήματα που πρόκειται να λειτουργήσουν.

στ. Απόφαση παραχώρησης ή παραχωρητήριο του χώρου που στεγάζεται ή θα στεγασθεί ο σταθμός, ή ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης, σε περίπτωση που το κτίριο είναι μισθωμένο.

3. Μετά την προέγκριση των σχεδίων από πλευράς λειτουργικότητας από την αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία του δήμου, αυτά υποβάλλονται στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης για την έκδοση της απαραίτητης άδειας.

Μετά την έκδοση της απαραίτητης άδειας από την Υπηρεσία Δόμησης και όταν ολοκληρωθεί η κατασκευή και ο εξοπλισμός του κτιρίου και του περιβάλλοντα χώρου και χορηγηθεί η βεβαίωση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας για τον σταθμό, πραγματοποιείται αυτοψία από υπαλλήλους της Τεχνικής Υπηρεσίας του δήμου και βεβαιώνεται η ολοκλήρωση των εργασιών. Στη συνέχεια, ο φάκελος υποβάλλεται από την Τεχνική Υπηρεσία του δήμου στην αρμόδια για την έκδοση της άδειας των σταθμών υπηρεσία του δήμου.

4. Αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας είναι απαραίτητη, όταν μεταβάλλεται ένα από τα παρακάτω στοιχεία:

α. Η κτιριακή υποδομή του σταθμού (διαρρυθμίσεις, προσθήκες τμημάτων κ.λπ.).

β. Το νομικό καθεστώς του σταθμού.

γ. Ο αριθμός των βρεφών-νηπίων που μπορεί ο σταθμός να φιλοξενήσει.

Στην περίπτωση μεταβολής του στοιχείου α' ή γ' είναι απαραίτητη η εκ των προτέρων αυτοψία των χώρων από την Τεχνική Υπηρεσία του οικείου δήμου, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι τροποποιήσεις είναι σύμφωνες με τις ισχύουσες διατάξεις, που διέπουν τη λειτουργία του σταθμού.

Σε περίπτωση μεταβολής του στοιχείου β', η αναθεώρηση της άδειας γίνεται κατόπιν έγγραφης ενημέρωσης από τον σταθμό ως προς τα τροποποιούμενα στοιχεία.

Σε κάθε άλλη περίπτωση μεταβολής, πέραν των προβλεπομένων στην παράγραφο αυτή, απαιτείται η έκδοση νέας άδειας.

Άρθρο 3

Τεχνικές Προδιαγραφές

Α. Οι Παιδικόι, Βρεφικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί των δήμων και των νομικών τους προσώπων υπάγονται στις διατάξεις:

Του Κτιριοδομικού Κανονισμού στην κατηγορία χρήσης «Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια».

Του Κανονισμού Πυροπροστασίας Κτιρίων, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που αφορούν

την κατηγορία χρήσης κτιρίων Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας.

Β. Οι χώροι και οι καθαρές επιφάνειες που απαιτούνται για τη λειτουργία του σταθμού που δίνονται στον παρακάτω πίνακα αποτελούν τις ελάχιστες καθαρές επιτρεπόμενες επιφάνειες και περιλαμβάνουν κτιριολογικά προγράμματα: α) βρεφικού σταθμού δυναμικότητας 10 βρεφών, β) παιδικού σταθμού δυναμικότητας 15 νηπίων και γ) βρεφονηπιακού σταθμού δυναμικότητας 15 νηπίων.

Κάθε Μονάδα μπορεί να φιλοξενεί μόνο βρέφη ή μόνο νήπια ή βρέφη και νήπια μαζί (παιδιά).

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
A. ΥΠΟΔΟΧΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ			
1. Είσοδος-Αναμονή (καροτσάκια)	12	2,4	
2. Γραφείο Δ/νσης	7	2,4	
3. Γραφείο Πολλαπλών Χρήσεων	9	2,4	Απαιτείται για Β.Σ. με >20 βρέφη ή για Π.Σ. με >30 νήπια, ή για ΒΝ.Σ. με >30 παιδιά
4. Χώρος Προσωπικού	7	2,2	Απαιτείται για σταθμούς > 6-7 άτομα προσωπικό
5. Μόνωση	6	1,8	Απαιτείται για Β.Σ. με >25 βρέφη ή για Π.Σ. με >35 νήπια, ή για ΒΝ.Σ. με >35 παιδιά
6. WC/DS προσωπικού-κοινού	6	--	
7. Ιδιαίτερος χώρος για καροτσάκια	3	--	Απαιτείται για Β.Σ. >25 βρέφη
B1. ΧΩΡΟΙ ΒΡΕΦΩΝ			
1. Αίθουσα ύπνου βρεφών	2,50 τ.μ./βρέφος	3	Ελαχ. επιφάνεια αίθουσας 15,00 τ.μ.
2. Αίθουσα απασχόλησης βρεφών	1,20 τ.μ./βρέφος	3	Ελαχ. επιφάνεια αίθουσας 15,00 τ.μ.
3. Χώρος Αλλαγών-Λουτρού-Βρεφών	2,50 τ.μ. / θέση αλλαγής	1,5	1 θέση αλλαγής αντιστοιχεί σε 6 βρέφη Ελαχ. επιφάνεια χώρου (2/θέσεων) 5,00 τ.μ.
4. Χώρος παρασκευής γάλακτος	4	1,5	
B2. ΧΩΡΟΙ ΝΗΠΙΩΝ			
1. Αίθουσα απασχόλησης νηπίων	1,80 τ.μ./νήπιο	3,6	Ελάχ. επιφάνεια αίθουσας ή όμορων χώρων 25,00 τ.μ.
	2 τ.μ./νήπιο	3,6	Όταν χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία
2. Αίθουσα ύπνου νηπίων	1,70 τ. μ /θέση ύπνου	3	1 θέση ύπνου / 4-5 νήπια. Ελαχ. επιφάνεια αίθουσας 9,00 τ.μ

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
3. Τραπεζαρία	1,40 τ. μ. /νήπιο	3	Χώρος προαιρετικός ελαχ. επιφάνεια αίθουσας 15,00 τ.μ.
4. Χώρος WC/Λουτρού νηπίων	12	--	
Γ. ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			
1. Κουζίνα	8	2,2	Ελαχ. επιφάνεια όταν δεν παρασκευάζεται φαγητό
2. Αποθήκη τροφίμων	3	--	Απαιτείται όταν παρασκευάζεται φαγητό
3. Πλυντήριο (σιδερωτήριο)	7	2,2	
4. Ακάθαρτα και είδη καθαριότητας	3	--	Άμεση βοηθητική έξοδος
5. Γενική αποθήκη	5	--	
6. Λεβητοστάσιο	--	--	Ανάλογα με το σύστημα θέρμανσης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Είσοδος - Αναμονή: Περιλαμβάνει χώρο για τα καροτσάκια όταν ο Βρεφικός ή ο Βρεφονηπιακός Σταθμός έχει λιγότερα από 25 βρέφη ή όταν έχει αυτοκίνητα για τη μεταφορά των παιδιών.

Ιδιαίτερος χώρος για καροτσάκια (Α7) απαιτείται μόνο όταν εξυπηρετεί περισσότερα από 25 βρέφη και δεν έχει αυτοκίνητο για τη μεταφορά τους.

2. Γραφείο Πολλαπλών Χρήσεων: Χρησιμοποιείται σαν εξεταστήριο από τον γιατρό ή σαν χώρος συνάντησης του ειδικού προσωπικού με τους γονείς.

3. Χώρος Προσωπικού: Απαιτείται όταν στο σταθμό εργάζονται περισσότερα από 6-7 άτομα προσωπικό. Περιλαμβάνει πάγκο για παρασκευή ροφήματος.

4. Μόνωση: Χώρος όπου παραμένει κάποιο παιδί όταν αρρωστήσει ξαφνικά μέχρι να το παραλάβουν οι γονείς του. Πρέπει να επιβλέπεται άνετα από το προσωπικό για την ασφάλεια και την υποστήριξη του παιδιού και να είναι σχεδιασμένο με τρόπο που να μη φοβίζει ή κάνει το παιδί να αισθάνεται απομονωμένο.

5. Χώροι Υγιεινής Προσωπικού - Κοινού: Περιλαμβάνει 1 WC με νιπτήρα ανά 8 άτομα προσωπικού, ένα DS ανά 12 άτομα και αποδυτήρια (Locker) για κάθε εργαζόμενο. Όταν ο σταθμός φιλοξενεί περισσότερα από 50 παιδιά, απαιτείται ιδιαίτερος χώρος υγιεινής (WC με νιπτήρα) για το κοινό. Οι χώροι υγιεινής που περιλαμβάνουν πάνω από δύο WC με νιπτήρες, δύναται να αναπτυχθούν και σε παραπάνω του ενός σημείου του σταθμού.

6. Αίθουσα Ύπνου Βρεφών: Περιλαμβάνει κρεβατάκια ύπνου, ράφια ή ερμάρια για προσωπικά είδη των παιδιών και χώρο για παιχνίδι στο πάτωμα. Κάθε αίθουσα σχεδιάζεται για 10-12 το πολύ βρέφη.

7. Αίθουσα Απασχόλησης Βρεφών: Χρησιμοποιείται από τα μεγαλύτερα βρέφη και περιλαμβάνει πάρκα, καθισματάκια, τραπεζάκια και ράφια. Ο χώρος μπορεί

να χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία. Κάθε αίθουσα σχεδιάζεται για 12-14 το πολύ βρέφη.

8. Χώρος Αλλαγών - Λουτρού Βρεφών: Ο χώρος αυτός έχει άμεση σχέση με τις αίθουσες ύπνου και διημέρευσης βρεφών για αυτό και πρέπει να έχει οπτική επαφή με αυτές, ώστε να επιβλέπονται τα άλλα παιδιά κατά τη διάρκεια της αλλαγής. Περιλαμβάνει μεγάλους νιπτήρες ή παιδικά λουτρά, πάγκους για αλλαγμα και ερμάρια για τη φύλαξη ρουχισμού. Θα υπάρχει πρόβλεψη για την εύκολη αποκομιδή απορριμμάτων, όχι όμως μέσω των χώρων παραμονής και σίτισης των παιδιών.

9. Χώρος Παρασκευής Γάλακτος: Πρέπει να βρίσκεται κοντά στους χώρους των βρεφών. Περιλαμβάνει πάγκο με νεροχύτη, ηλεκτρικές εστίες, ηλεκτρικό ψυγείο και ντουλάπια. Μπορεί να συνδυαστεί με την κουζίνα στον ίδιο χώρο σε διακεκριμένη όμως περιοχή χρήσης και με ανάλογη αύξηση της επιφάνειάς της.

10. Αίθουσα Απασχόλησης Νηπίων: Περιλαμβάνει τραπεζάκια, καθισματάκια και ράφια ή ερμάρια για παιχνίδια ή υλικά. Ο χώρος μπορεί να χρησιμοποιείται και σαν τραπεζαρία εφόσον δεν υπάρχει ιδιαίτερος χώρος για τη λειτουργία αυτή. Όταν ο σταθμός έχει περισσότερες από μια αίθουσες απασχόλησης νηπίων, καλό είναι να υπάρχει η δυνατότητα να ενοποιούνται ανά δύο.

11. Αίθουσα Ύπνου Νηπίων: Περιλαμβάνει κρεβατάκια και ράφια ή ερμάρια ή κρεμάστρες με τη δυνατότητα άλλων παιδαγωγικών δραστηριοτήτων.

12. Χώρος WC/Λουτρού Νηπίων: Πρέπει να βρίσκεται κοντά στις αίθουσες των νηπίων που εξυπηρετεί. Περιλαμβάνει παιδικά είδη υγιεινής: ένα WC ανά 10 νήπια, ένα νιπτήρα ανά 6 νήπια και ένα DS ή παιδικό λουτρό ανά 20-25 νήπια. Σε σταθμό με περισσότερες από δύο αίθουσες απασχόλησης νηπίων, οι χώροι WC λουτρού μπορούν να ομαδοποιούνται ώστε να είναι κοινοί για δύο το πολύ αίθουσες.

13. Τραπεζαρία: Όταν υπάρχει ιδιαίτερος χώρος φαγητού, θα περιλαμβάνει τραπέζια και καθισματάκια. Θα πρέπει να έχει καλή σύνδεση με την κουζίνα και αν είναι δυνατόν να μπορεί να ενοποιείται με την αίθουσα των νηπίων που εξυπηρετεί. Η τραπεζαρία μπορεί να εξυπηρετεί δύο αίθουσες νηπίων, το σερβίρισμα του φαγητού όμως σε αυτή την περίπτωση θα γίνεται τμηματικά.

14. Κουζίνα: Το εμβαδόν που αναφέρεται, αντιστοιχεί στην περίπτωση ελάχιστης εγκατάστασης για φύλαξη και ζέσταμα φαγητού που τους διανέμεται από τον σταθμό που λειτουργεί ως κεντρικό μαγειρείο. Περιλαμβάνει πάγκο με νεροχύτη, ηλεκτρικά μάτια, ψυγείο και ερμάρια. Στην περίπτωση που παρασκευάζεται φαγητό στον σταθμό, η κουζίνα πρέπει να είναι αναλόγων διαστάσεων, να διαθέτει ανάλογη με τον αριθμό των μερίδων ηλεκτρική εστία, έναν τουλάχιστον ηλεκτρικό φούρνο, διπλές βαθιές λεκάνες πλύσης μαγειρικών σκευών από λείο αδιαπτόιστο υλικό, ηλεκτρικό ψυγείο, πάγκους προετοιμασίας και ερμάρια. Δύναται να διαθέτει και ηλεκτρικό πλυντήριο πιάτων. Οι χώροι της κουζίνας πρέπει να εξαερίζονται καλά με κατάλληλο σύστημα εξαερισμού και να υπάρχει χώρος συγκέντρωσης απορριμμάτων και δυνατότητα άμεσης αποκομιδής τους.

15. Αποθήκη Τροφίμων: Περιέχει ράφια και ερμάρια για τη φύλαξη των τροφίμων. Μπορεί να συνδυαστεί με τον χώρο της κουζίνας με ανάλογη αύξηση της επιφάνειάς της. Πρέπει να είναι χώρος καλά αεριζόμενος, χωρίς υγρασία.

16. Πλυντήριο - Σιδερωτήριο: Περιλαμβάνει ηλεκτρικό πλυντήριο ρούχων, ηλεκτρικό στεγνωτήριο (προαιρετικό), νεροχύτη, ηλεκτρικό σιδερωτήριο (προαιρετικό) και ράφια - ερμάρια. Οι χώροι πλυντήριο (σιδερωτήριο) και ακάθαρτα - είδη καθαριότητας μπορούν να αποτελούν ενιαίο χώρο. Για Β.Σ. με λιγότερα από 25 βρέφη, ο ελάχιστος χώρος που απαιτείται είναι 6 τ.μ. Για Π.Σ. με λιγότερα από 35 νήπια, ο ελάχιστος χώρος που απαιτείται είναι 6 τ.μ..

Για ΒΝ.Σ. με λιγότερα από 35 παιδιά, ο ελάχιστος χώρος που απαιτείται είναι 6 τ.μ..

Άρθρο 4

Κατασκευαστικές Διατάξεις

Α. Διατάξη χώρων σταθμού

Όλοι οι χώροι του σταθμού αναπτύσσονται σε ένα επίπεδο, κατά προτίμηση ισόγειο.

Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν:

1. Στην περίπτωση που ο σταθμός πρέπει να αναπτυχθεί σε δύο επίπεδα, θα πρέπει να μη διασπώνται οι λειτουργικές ενότητες των Βρεφών/Νηπίων.

2. Ο χώρος σερβιρίσματος φαγητού θα πρέπει να είναι συνεπίπεδος με την κουζίνα ή και σε άλλη στάθμη, αν υπάρχει δυνατότητα τοποθέτησης και χρήσης μικρού ανελκυστήρα.

3. Οι χώροι παραμονής Βρεφών/Νηπίων πρέπει να έχουν ασφαλή πρόσβαση με τον χώρο αυλισμού τους.

Β. Διατάξεις ασφαλείας

Η ασφαλής πρόσβαση και παραμονή των παιδιών στους χώρους του σταθμού, πρέπει να εξασφαλίζεται με ειδικές κατασκευαστικές διατάξεις και λεπτομέρειες.

1. Πρέπει να αποφεύγονται οι ανισοσταθμίες στους χώρους του σταθμού που είναι προσπελάσιμοι στα παιδιά. Όπου είναι απαραίτητο να υπάρχουν σκάλες, πρέπει να έχουν ασφαλή κιγκλιδώματα, επίστρωση με υλικά αντιολισθητικά και στρογγυλεμένες γωνίες.

2. Κανένα κιγκλιδώμα ή άλλο προστατευτικό χώρισμα δεν πρέπει να έχει ανοίγματα μεγαλύτερα των 12 εκ. και σκαλωτή διάταξη που να επιτρέπει το σκαρφάλωμα των παιδιών. Το ύψος των κιγκλιδωμάτων ή στηθαίων θα πρέπει να είναι 1.50 μ. τουλάχιστον.

3. Πρέπει να αποφεύγονται οι μεγάλες τζαμαρίες και όπου αυτό δεν είναι δυνατόν πρέπει να προστατεύονται κατάλληλα με μπάρες ή κιγκλιδώματα μέχρι τουλάχιστον 1,50 μ. ύψος, με κενά μικρότερα των 12 εκ., ώστε να εμποδίζεται η προσέγγιση των παιδιών. Τα τζάμια θα πρέπει να είναι ασφαλείας ή οπλισμένα ή επενδυμένα με ειδική μεμβράνη και να φέρουν ανάλογη για κάθε περίπτωση σήμανση.

4. Τα παράθυρα των χώρων των παιδιών θα διαμορφώνονται χωρίς ανοιγόμενα φύλλα μέχρι το ύψος 1.50 μ..

5. Στο σταθερό τμήμα του ανοίγματος μέχρι το ύψος αυτό, θα κατασκευάζονται προστατευτικές διατάξεις-κατασκευές (μπάρες-κιγκλιδώματα κ.λπ.), οι οποίες δεν αφήνουν κενά με άνοιγμα μεγαλύτερο των 12 εκ..

6. Τα χωρίσματα μεταξύ των WC των νηπίων δεν είναι απαραίτητα. Στην περίπτωση όμως που κατασκευάζονται, δε θα πρέπει να έχουν ύψος μεγαλύτερο του 1.30 μ..

Γ. Τελειώματα χώρων

1. Τα δάπεδα των χώρων απασχόλησης, ύπνου, φαγητού και κυκλοφορίας των παιδιών θα πρέπει να είναι επιστρωμένα με υλικά αντιολισθηρά, ζεστά στην αφή και στην όψη, που να μπορούν εύκολα να καθαρίζονται (αν είναι δυνατό χωρίς αρμούς) και να είναι ηχοαπορροφητικά.

2. Οι τοίχοι των πιο πάνω χώρων θα βάζονται ή επενδύονται με υλικά που να έχουν χαρούμενους χρωματισμούς, να καθαρίζονται εύκολα και να είναι κατά το δυνατό ηχοαπορροφητικά.

3. Οι τοίχοι των χώρων υγιεινής και ακαθάρτων θα επενδύονται από το δάπεδο μέχρι ύψος 1.60 μ. τουλάχιστον, με πλακίδια πορσελάνης. Το ίδιο θα ισχύει και για τους τοίχους της κουζίνας και του πλυντηρίου.

4. Όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται στις κατασκευές και τα τελειώματα θα είναι μη τοξικά.

Δ. Θέρμανση

Όλοι οι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί θα πρέπει να διαθέτουν σύστημα κεντρικής θέρμανσης που να εξασφαλίζει σε κάθε περίπτωση εσωτερική θερμοκρασία 18 C όταν η εξωτερική είναι 0 C. Επίσης, να εξασφαλίζεται η κατάλληλη θερμοκρασία με συστήματα ψύξης κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Ε. Φωτισμός - αερισμός

Οι χώροι παραμονής των παιδιών θα πρέπει να έχουν κατάλληλο φυσικό φωτισμό (με προσανατολισμό -κατά προτίμηση- μεσημβρινό) απαγορευμένου του φωτισμού και του αερισμού διαμέσου φωταγωγών ή άλλου τεχνητού μέσου.

Ζ. Επίπλωση

Οι σταθμοί θα πρέπει να διαθέτουν έπιπλα κατάλληλα

για τη βρεφική/νηπιακή ηλικία αντίστοιχα (βρεφικά πάρα και καθίσματα, κρεβατάκια, τραπεζάκια με ανάλογο αριθμό καθισμάτων κ.λπ.). Τα τραπεζάκια και τα καθίσματα θα πρέπει να είναι ελαφρά και χωρίς οξείες γωνίες. Είναι απαραίτητα επίσης ράφια, συρτάρια και ερμάρια για την τοποθέτηση παιχνιδιών και λοιπών αντικειμένων απασχόλησης (π.χ. βιβλία, χρώματα κ.λπ.). Όλα τα έπιπλα θα πρέπει να είναι κατασκευασμένα και βαμμένα με υλικά μη τοξικά.

Η. Περιβάλλον χώρος - υπαίθριοι και ημιυπαίθριοι χώροι

Κάθε σταθμός πρέπει να διαθέτει διαμορφωμένο υπαίθριο χώρο ανάλογα με το είδος και το μέγεθός του.

1. Οι Βρεφικοί Σταθμοί: 3,50 τ.μ./βρέφος.

2. Οι Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί: 4,50 τ.μ./παιδί.

Τμήμα του υπαίθριου χώρου θα πρέπει να σκιάζεται τους ζεστούς μήνες. Μπορεί να είναι και ημιυπαίθριο. Ο υπαίθριος ή ημιυπαίθριος χώρος πρέπει να προστατεύεται από δυνατούς ανέμους ή δημιουργία ρευμάτων αέρα (π.χ. σε πυλωτή).

Ο υπαίθριος ή ημιυπαίθριος χώρος θα μπορούσε να είναι διαμορφωμένος με γωνιά παιδικής χαράς και πράσινο. Η χρήση της παιδικής χαράς πρέπει να γίνεται με την επίβλεψη του προσωπικού.

Ο εξοπλισμός της πρέπει να είναι ειδικά σχεδιασμένος για ατομικό ή ομαδικό παιχνίδι.

Τα υλικά του εξοπλισμού πρέπει να έχουν ελεγχθεί, ώστε να ικανοποιούν τις απαιτήσεις της σειράς προτύπων ΕΛΟΤ EN 71.

Τα όργανα και οι κατασκευές καθώς και οι επιφάνειες πτώσης θα πρέπει να πληρούν τις αντίστοιχες προδιαγραφές που προβλέπονται στη σειρά προτύπων ΕΛΟΤ.

Η τήρηση των απαιτήσεων των προαναφερομένων προτύπων ή προδιαγραφών ασφαλείας πιστοποιείται από τους αναγνωρισμένους φορείς του άρθρου 11 της υπ' αριθμ. 28492/2009 (Φ.Ε.Κ.931/τ.Β'/2009) υπουργικής απόφασης.

Στη διαμόρφωση του υπαίθριου/ημιυπαίθριου χώρου θα πρέπει να αποφεύγονται τα σκαλιά και να χρησιμοποιούνται κατά το δυνατόν ράμπες. Αν υπάρχουν σκαλιά ή μεγάλες ανισοσταθμίες θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα (παρ. Β του παρόντος).

Ο εξοπλισμός του υπαίθριου χώρου θα πρέπει να είναι ασφαλής και κατάλληλος για την ηλικία των παιδιών.

Ο διαχωρισμός των μικρών από τα μεγάλα παιδιά είναι απαραίτητος, αν ο σταθμός είναι Βρεφονηπιακός Σταθμός.

Άρθρο 5 Έλεγχος

Ο έλεγχος των Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών διενεργείται από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες του οικείου ΟΤΑ ανά έτος και σε έκτακτες περιπτώσεις μετά από εντολή του Δημάρχου. Μετά την ολοκλήρωση των επιτόπιων ελέγχων, τα τεχνικά κλιμάκια που επιθεωρούν τους χώρους (συμπεριλαμβανομένων αυλών, χώρων πρασίνου) και τις κτιριακές υποδομές των ως άνω Μονάδων υποβάλλουν εκθέσεις στον Προϊστάμενο της Τεχνι-

κής Υπηρεσίας, προκειμένου να γίνουν οι απαιτούμενες εργασίες συντήρησης. Ο υγειονομικός έλεγχος ενεργείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 της αριθμ. Υ1γ/Γ.Π./οικ.96967/8-10-2012 Υγειονομικής Διάταξης (Β' 2718), όπως ισχύει. Η «Επιτροπή Ελέγχου Παιδικών Χαρών» του άρθρου 9 της αριθμ. 28492/2009 απόφασης Υπουργού Εσωτερικών (Β' 931), όπως ισχύει, διενεργεί αυτεπάγγελα περιοδικούς ελέγχους στις παιδικές χαρές (όργανα-κατασκευές) των προαυλίων χώρων σταθμών. Ο έλεγχος ως προς την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών διενεργείται από τον Κοινωνικό Σύμβουλο της αριθμ. Π3β/Φ.32/ΓΕΝ.31542/02 Υ.Α. (ΦΕΚ Β' 577), όπως ισχύει. Ο Κοινωνικός Σύμβουλος συντάσσει ανά εξάμηνο εκθέσεις αξιολόγησης για την οργάνωση και λειτουργία κάθε σταθμού και για την εν γένει ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών, υποδεικνύοντας συγκεκριμένες λύσεις, ενέργειες και βελτιώσεις. Οι εκθέσεις αυτές υποβάλλονται στην αρμόδια για την αδειοδότηση υπηρεσία του δήμου και στην υπηρεσία που ασκεί την εποπτεία στους ΟΤΑ.

Άρθρο 6 Μεταβατικές Διατάξεις

1. Στους ήδη λειτουργούντες Παιδικούς, Βρεφικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών, για τους οποίους θέση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας επέιχε η συστατική πράξη του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου, χορηγείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, μετά από διενέργεια αυτοψίας και σύνταξη τεχνικής έκθεσης από διπλωματούχο Πολιτικό Μηχανικό ως προς την επικινδυνότητα του κτιρίου και την καταλληλότητα της χρήσης, και εφόσον, έως την 31-7-2018:

α. διαθέτουν πιστοποιητικό πυρασφάλειας,

β. διαθέτουν οικοδομική άδεια ή άλλο πιστοποιητικό ή βεβαίωση νομιμοποίησης του κτιρίου,

γ. διαθέτουν μισθωτήριο συμβόλαιο σε περίπτωση ενοικίασης του κτιρίου ή απόφαση παραχώρησης των χώρων σε περίπτωση παραχώρησης ή παραχωρητήριο,

δ. ελεγχθούν και προσαρμοστούν ανάλογα στις διατάξεις των στοιχείων Γ2 και Δ του άρθρου 4,

ε. περιφραχθούν οι χώροι κάτω από οικοδομικές προεξοχές ύψους κάτω των 2,20 μ.,

στ. ελεγχθεί η ασφάλεια του εξοπλισμού υπαίθριων χώρων,

ζ. προσαρμοστεί ο αριθμός των φιλοξενούμενων παιδιών στη δυναμικότητα των υπαρχόντων κτιρίων.

2. Οι ως άνω Παιδικοί, Βρεφικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών, οφείλουν εντός προθεσμίας δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του παρόντος, να συμμορφωθούν πλήρως στις διατάξεις των στοιχείων Β1, Β2, Β3, Β5, Γ1 και Ζ του άρθρου 4 του παρόντος, άλλως η άδεια που χορηγείται σύμφωνα με την παρ. 1 ανακαλείται.

3. Οι Παιδικοί, Βρεφικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί που εξακολουθούν να λειτουργούν στο πλαίσιο επιχείρησης ΟΤΑ ή που η λειτουργία τους μεταφέρθηκε σε υπηρεσία του δήμου ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού, οφείλουν να συμμορφωθούν πλήρως

στις διατάξεις των στοιχείων Β1, Β2, Β3, Β5, Γ1 και Ζ του άρθρου 4 του παρόντος εντός διετίας από τη δημοσίευση του παρόντος, άλλως η άδειά τους ανακαλείται.

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας που είχαν λάβει ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ισχύει μέχρι την έκδοση της νέας άδειας τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο. Στην περίπτωση, ωστόσο, που αιτούνται αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του παρόντος.

4. Οι Παιδικοί, Βρεφικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών που ήδη λειτουργούν, πέραν των προσαρμογών εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου, οφείλουν να συμμορφωθούν πλήρως στο περιεχόμενο του παρόντος διατάγματος εντός προθεσμίας πέντε (5) ετών από τη δημοσίευσή του. Η μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος μετά το πέρας της πενταετίας, συνεπάγεται την ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του σταθμού.

Άρθρο 7

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Εσωτερικών αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Διατάγματος.

Αθήνα, 22 Σεπτεμβρίου 2017

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ Β. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Οι Υπουργοί

Εσωτερικών
Αναπληρώτρια Υπουργός
Εργασίας, Κοινωνικής
Ασφάλισης και
Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ